

פקודי

בואו חשבון

- א. מדוע נקרא המשכן "משכן העדות"?
- ב. אחרי מי היו עם ישראל מרננים, שכביכול לקח בגניבה מכספי המשכן?
- ג. מדוע מוזכר בתורה סכום ווי העמודים בנפרד?
- ד. מתי חייבים מיתה על גניבת ממון?

משכן העדות קרוי על שם התורה

כתב רבינו בחיי שבמשכן היה הכל:

- א. שפע פרנסה: בזכות השולחן, הרומז לעשירות.
- ב. שפע חכמה: בזכות המנורה, הרומזת לאור התורה - לחכמת התורה.
- ג. שפע קדושה: בזכות מזבח הקטורת.
- ושלושת הכלים הללו, המנורה השולחן והמזבח היו בהיכל שנקרא "קודש". אלא, כותב רבינו בחיי, שלמרות מעלתם הרבה צריך לדעת שהעיקר במשכן הוא - העדות: "עדות ה' נאמנה מחכימת פתי", דהיינו הארון והלוחות הנמצאים בקודש הקודשים.
- וזה הטעם שנקרא "משכן העדות" - שמו של המשכן קרוי על הדבר החשוב ביותר - התורה!

אדם נעשה שלם על ידי שלושה עניינים: נפש, גוף וממון

מוסיף השל"ה הקדוש (תרומה, תורה אור ז') נדבך נוסף ורובד עמוק יותר בהבנת כלי המשכן:

שלמות המשכן היתה בנויה משלושה חלקים: א. הארון [המרמז על תורה שבכתב], ועמו המנורה [המרמזת על התורה שבעל פה]. ב. המזבח. ג. השולחן.

ודבר זה נעשה כדי ללמדנו ממה מורכב "האדם השלם" - הרוצה לזכות ולהיות "האדם השלם" צריך שיהיו בו שלוש שלמויות - שלמות הנפש, שלמות הגוף, ושלמות הממון.

א. שלמות הנפש תהיה על ידי לימוד תורה בקדושה.

ב. הגוף יזדכך, וישמש כנרתיק הראוי לנשמה, על ידי מצוות ומעשים טובים.

ג. אבל יש פן שלישי, שלמות הממון - על ידי שיהיה נדיב לב ובעל לב רחב.

והשם אל ליבו יבחין, שהכל נעוץ בדבר אחד, בלב, שמקומו באמצע הגוף, והוא "הבריח התיכון המחבר את כל המשכן מקצה לקצה".

וכל שלושת המעלות הללו, הן מעלות שבלב: א. לב להבין ולהשכיל דברי תורה. ב. לקיים מצוות בלב שלם. ג. נדיבות הלב.

עם ישראל רננו על משה רבינו

בפרשה זו לומדים הנהגה חשובה מאוד לאדם השלם.

אם חושב מאן דהו, שלאחר שיקיים מצוות וילמד תורה, ואף יפריש מכספו ביד נדיבה - אין ספק שהכל ידברו אודותיו וישיחו בהתפעלות עד כמה צדיק יסוד עולם הוא - אינו אלא טועה.

ראו נא, מי לנו גדול ממשה רבינו, אדון הנביאים, גואל ישראל ונותן התורה, ואף על פי כן - אפילו אחריו רננו. ומה אמרו עליו מקצת מהעם?

בתחילת פרשת פקודי, התורה ביארה בפסוקים רבים את חשבון מאזן הכספים של כל הוצאות בניית המשכן. כמה זהב תרמו, וכמה כסף תרמו וכן הלאה. והנה לפתע לאחר מספר פסוקים כתוב: **"ואת האלף ושבע מאות וחמשה ושבעים - עשה וזים לעמודים"**.

ויש לבאר: מפני מה האריכה התורה בחשבון ההכנסות וההוצאות? ועוד יש להבין, מה טעם מנו את העלות של ווי העמודים בנפרד?

ובמדרש רבה (נ"ו, ו') מבואר הטעם. שהרי לכאורה הדבר תמוה ביותר, לשם מה בכלל נצרך משה רבינו לעשות חשבון - והרי הקב"ה העיד עליו שנאמן הוא, שנאמר: "לא כן עבדי משה, בכל ביתי נאמן הוא"?

אלא, שמע משה את ליצני ישראל מדברים ומרננים אחריו, וכמו שנאמר (שמות ל"ג, ח'): **"והיה כצאת משה אל האוהל, יקומו כל העם וניצבו איש פתח אוהלו והביטו אחרי משה עד בואו האהלה"**. ואז ירד הענן על האהל, **"וקם כל**

העם והשתחוו איש פתח אוהלו".

- ומה אמרו עליו:

א. דעת רבי יוחנן שאמרו עליו: אשרי יולדתו של זה שהקב"ה מדבר עימו כל ימיו.

ב. ואילו דעת רב חמא שאמרו עליו: בואו וראו כמה צווארו שמן - הרי מכספנו לקח והעשיר, וכי אדם שממון כה רב עבר תחת ידיו, לא יתעשר מזה?!
אוצר החכמה
 כששמע משה רבינו את הרינונים, אמר להם: לאחר שתיגמר המלאכה נעשה את החשבון.

אך כשעשה חשבון לבסוף, גילה לפתע כי חסרים לו אלף שבע מאות שבעים וחמשה שקלים. תמה ואמר: עכשיו יחשדו בי ישראל. מיד האיר הקב"ה עיניו, כפי שמבואר במדרש, ויצאה בת קול והכריזה: "ואת האלף שבע מאות וחמשה ושבעים - עשה וזים לעמודים".

מסיים המדרש, אותה שעה נתפייסו ישראל, וזהו טעם נוסף לשמו של המשכן "משכן העדות", להורות שהמשכן מעיד עדות נאמנה על משה רבינו שבאמונה עשה הכל.

והדבר נורא!

במי חשדו כלל ישראל? במשה רבינו.

משה!!! העניו מכל אדם! משה שמסר נפשו על כלל ישראל! משה שנאמן על הקב"ה יותר מכל אדם!!!

בו חשדו!

ובמה חשדו בו?! בגניבה?! מביתו של הקב"ה?!

היתכן???

הגונב כלי שרת - דינו מיתה על חילול ה' הנורא

מוסיף הבאר יוסף לחדד את הענין, שהנה במסכת סנהדרין (דף פ"א:) כתוב: "הגונב את הקסוה וכו', והבועל ארמית - קנאים פוגעים בו". כלומר אדם שגנב מבית המקדש כלי שרת, כגון קסוה, מותר לכל קנאי לה' להרוג אותו בלא דין ובלא אזהרה. ומדוע נענש על גניבה בעונש כל כך חמור? ובמה שונה גניבה זו מכל גניבה אחרת?

אלא, מבואר על פי הגמרא במסכת בבא קמא (דף ע"ט:): אמר רבי יוחנן: מפני מה החמירה תורה בגנב שמשלם כפל - יותר מגזלן שמשלם קרן בלבד. כיון שהגזלן, למרות רשעתו שמזלזל בכבוד קונו, כאילו עין איננה רואה במעשיו

- לפחות השווה כבוד עבד לכבוד קונו, שמראה שאינו מפחד לא מהקב"ה וגם לא מבני אדם.

אבל גנב שלא השווה עבד לקונו, הגנב שמפחד מבני אדם ולא מה' - ראוי לו עונש זה שישלם כפל!

ואם כן, הגונב כלי שרת מבית המקדש, ביתו של ה' - ודאי חמור שבעתיים, שהרי חילל את ה' ביותר, שכביכול אפילו בביתו שלו, בבית המקדש, עין לא רואה! ולכן קנאים פוגעים בו. לא על עבירת הגניבה מבית המקדש. אלא על חילול ה' הנורא, שכביכול חשב הגנב שהקב"ה אינו רואה בביתו שלו!

ומעתה נבין מדוע הבועל ארמית [גויה] - קנאים פוגעים בו? וכי עבירה זו חמורה יותר משאר עריות? אלא הטעם שהחוטא נענש בחומרה באופן מייד, בלא דין, הוא מחמת חילול ה' שעשה - כמבואר **במלאכי (ב): "בגדה יהודה ותועבה נעשה בישראל כי חילל יהודה קודש ה', ובעל אל בת נכר".** על חילול ברית קודש בטומאה חמורה!

ואם כן, מבהיל הדבר, שליציני הדור חושדים בגדול הדור, הוא משה רבינו שנאמר עליו בכל ביתי נאמן הוא, הוא שמדבר עם ה' פנים אל פנים - בעבירה החמורה ביותר, גניבה של כספי בית המקדש, שהוא חילול ה' נורא, וכאילו בביתו שלו עין לא רואה, ח"ו.

ובפרט, שהרי היה זה דור של השגחה פרטית, שהקב"ה התערב בכל רגע בסדרי הבריאה, אם כן חמור פי כמה לגנוב מכספי ה', אפילו יותר מגנבת קסוה מבית המקדש.

אלא מכאן רואים עד כמה נורא כוחה של ליצנות - שהופכת את הטהור לטמא. כמו אצל קורח שטען על העניו מכל אדם - **"מדוע תתנשאו"**, דבר שהוא ההיפך הגמור מהאמת, שהלא משה היה העניו מכל אדם. אך אף על פי כן הצליח קורח על ידי הליצנות לשכנע את העם.

וזאת ילמד כל עובד ה', שגם אם יהיה ענק במידות, בתורה ובגמילות חסדים - **תמיד "ירננו" אחריו!**

על חטא העגל אף אחד לא ביקש דין וחשבון

ועל עצם הטענה, אומר רבינו מאיר שפירא **מלובלין זצ"ל**, שיש להבחין ולשקול אותה במאזנים:

כשבני ישראל חטאו בעגל - גם אז אספו מצבורי זהב, שנאמר: **"זיתפרקו כל העם את נזמי הזהב"**. שישים ריבוא בני אדם, כל אחד מהם הביא נזמים

וטבעות, כולם מזהב. ומה יצא מכל הזהב העצום הזה? עגל קטן. אפילו לא שור.

ואף אחד לא שאל... איפה הזהב....

ואילו כשמשה רבינו ביקש, אספו יומיים בלבד, בי"ב וי"ג בתשרי - זבי"ד תשרי יצא כבר כרוז - מספיק! יש די והותר. ועשו מהזהב כל כך הרבה כלים - שולחן מזהב, מנורה בגובה של אדם - כולה זהב טהור! ובמסכת מנחות (דף כ"ט.) מבואר, שכדי להוציא זהב טהור לקחו אלף ככרות זהב, והכניסו אותם לכור האש אלף פעמים, ומתוכם יצא כור אחד של זהב טהור!

והנה לבסוף, כשראו כל העם כמה רבים הם הכלים שנעשו מהזהב, עוד רצו דין וחשבון, כאילו מישהו גנב מהם, ולא די בזאת, אלא שחשדו באדון הנביאים, במשה רבינו...

מבהילים הדברים עד כמה יכולים הרשעים להפוך את היוצרות! אבל זאת צריך לדעת כל אדם שיוצר יצירה של דבר שבקדושה: חוק הוא! תמיד ימצא היצר הרע שיטען: גנבתם!

אבל סוף האמת להתגלות, וכדברי האלשיך הקדוש והאור החיים הקדוש שנעשה נס גמור, ובדיוק אותה הכמות שתרמו, בה השתמשו, ולא היה שום בלאי, ולא נפסד מאומה, לא בחיתוך, לא בהתכה ולא בגזירה. ממש נס ופלא, והכל כדי שכולם יראו את צדקת "האדם השלם שעושה רצון קונו".

ולכן חמור כל כך עונשם של מדברי לשון הרע, כמו שמבואר במסכת סנהדרין (דף ק"ג.), שהם מארבע הכיתות שאינן מקבלות פני שכינה. וביאר הרמב"ם (צרעת ט"ז, י) - שדרך הליצנים שבתחילה מדברים דברים בטלים, ואחר כך ידברו בגנות הצדיקים, ומתוך זה כופרים בה' רח"ל.

וזהו הלקח הנורא שנלמד מפרשה זו:

אפילו על משה רבינו, אדון הנביאים, האדם השלם - הגואל, ונותן התורה, האדם היחיד שהקב"ה העיד עליו "בכל ביתי נאמן הוא" - גם עליו יכולים לבוא רשעים ארורים, ולהאשים אותו בעבירות חמורות שיש בצידן עונש מוות - עבירות של חילול ה'.

אם כן, כמה נורא חטא המדבר לשון הרע!

